

БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА
ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора навчальної
роботи

Марина Зайченко
Марина ЗАЙЧЕНКО

08 2023 р.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни циклу професійної підготовки
здобувачів освіти спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

м. Білгород-Дністровський, 2023

Робоча програма дисципліни «Бухгалтерський облік» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Розробник: Степова Світлана Миколаївна, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2023 року

Голова циклової комісії Світлана СТЕПОВА

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 7 від 31.08 2023 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Цикл професійної підготовки 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	Вибіркова	
Модулів: 1 Змістовних модулів: 1		Рік підготовки:	
		3-й	2-й
Загальна кількість годин - 60		Семестр	
		5	3
		Лекції	
		25 год.	6 год.
		Практичні	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		15 год.	50 год.
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: диференційований залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни “Бухгалтерський облік” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є господарські процеси, господарські засоби та джерела їх утворення, що виникають у господарській діяльності підприємств України.

Міждисциплінарні зв'язки:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: Економічна теорія, Економіка підприємства, Правознавство, Статистика.

Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: Фінансовий облік, Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках, Фінанси підприємств.

Вивчення дисципліни включає один модуль «Основи теорії бухгалтерського обліку».

Мета вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» - одержання студентами теоретичних знань і практичних навичок із організації бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності.

Завдання: вивчення сутності та основних форм предмету і методу, особливостей організації бухгалтерського обліку та облікової політики підприємств.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- ✓ загальні принципи організації бухгалтерського обліку за національними стандартами;
- ✓ основні положення (стандарти), що регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку і звітності;
- ✓ функції, права і обов'язки бухгалтерської служби;
- ✓ план рахунків бухгалтерського обліку та інструкції щодо його застосування;
- ✓ типові і спеціалізовані форми первинних облікових документів та реєстрів бухгалтерського обліку, порядок їх складання та зведення;
- ✓ типову кореспонденцію рахунків із найважливіших господарських операцій, організацію синтетичного та аналітичного обліку;
- ✓ порядок проведення і оформлення результатів інвентаризації;

- ✓ склад, зміст, порядок оформлення і представлення фінансової звітності;
- ✓ методику аналізу і контролю облікової інформації та прийняття відповідних операційних рішень.

вміти:

- ✓ складати план і розробляти заходи щодо організації і ведення бухгалтерського обліку;
- ✓ оформляти в первинних документах дані з обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій;
- ✓ вести реєстри бухгалтерського обліку;
- ✓ обчислювати собівартість продукції, товарів, робіт і послуг;
- ✓ визначати витрати на придбання і доходи від реалізації товарно-матеріальних цінностей, робіт і послуг;
- ✓ проводити інвентаризацію;
- ✓ вести записи і закривати рахунки бухгалтерського обліку;
- ✓ складати форми періодичної і річної бухгалтерської звітності;
- ✓ здійснювати контроль і аналіз та приймати відповідні операційні рішення з метою економного і раціонального використання ресурсів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Тема 1. Поняття бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс

Історія розвитку бухгалтерського обліку. Поняття господарського обліку та його види. Вимірники, які застосовують в обліку. Мета та принципи бухгалтерського обліку. Державне регулювання обліку в Україні. Вимоги до бухгалтерського обліку та його функції.

Предмет бухгалтерського обліку. Господарські процеси та їх результати. Об'єкти бухгалтерського обліку.

Ресурси (активи) підприємства та їх класифікація. Джерела (зобов'язання і власний капітал) утворення ресурсів підприємства та їх класифікація.

Метод бухгалтерського обліку та його характеристика.

Бухгалтерський баланс, його будова і зміст. Структура балансу. Особливості відображення окремих статей балансу. Обумовленість рівності підсумків активу і пасиву балансу. Вимоги до бухгалтерського балансу.

Чотири типи змін у балансі, викликаних господарськими операціями.

Практичне заняття

Складання бухгалтерського балансу підприємства. Відображення в балансі чотирьох типових змін операцій.

Тема 2. Рахунки та подвійний запис

Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення і будова. Класифікація рахунків по відношенню до балансу: активні, пасивні, активно-пасивні. Обороти та залишки (сальдо) на рахунках, порядок їх визначення.

Подвійний запис. Взаємозв'язок між рахунками і балансом. Рахунки синтетичного і аналітичного обліку, їх суть, призначення і взаємозв'язок. Поняття про субрахунки. Оборотні відомості за рахунками, їх призначення і порядок складання. Оборотні відомості, їх застосування.

Єдиний план рахунків – основа організації обліку на підприємстві. Поняття класифікації рахунків. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

Практичне заняття

Відкриття рахунків синтетичного і аналітичного обліку. Складання кореспонденції рахунків за господарськими операціями та запис їх за рахунками. Визначення оборотів і залишків (сальдо) на кінець звітної періоду за рахунками бухгалтерського обліку.

Складання оборотних відомостей за рахунками синтетичного і аналітичного обліку. Взаємоперевірка даних аналітичного обліку з даними синтетичного обліку.

Тема 3. Документація та інвентаризація

Бухгалтерські документи та їх значення. Класифікація документів. Вимоги до їх змісту та оформлення. Основні реквізити документів. Порядок перевірки, приймання та опрацювання документів залежно від ступеня автоматизації обліково-обчислювальних робіт.

Документообіг, його організація. Організація зберігання документів. Облікові реєстри, їх суть, види та форми. Помилки в бухгалтерських записах,

способи їх виявлення і виправлення – коректурний, “червоне сторно”, додатковий запис.

Поняття про форми бухгалтерського обліку. Журнально-ордерна форма обліку, її недоліки і переваги. Автоматизована форма обліку, її недоліки і переваги.

Інвентаризація. Види та порядок проведення інвентаризації. Відображення результатів інвентаризації в обліку.

Практичне заняття

Складання первинних документів за основними господарськими операціями. Ознайомлення з регістрами обліку при різних формах обліку. Виявлення і виправлення помилок, допущених в облікових регістрах.

Тема 4. Облік основних господарських процесів

Облік процесу постачання. Облік процесу виробництва. Оцінка і калькуляція. Класифікація витрат. Облік процесу збуту та формування фінансового результату. Облік доходів і витрат. Собівартість. Визначення фінансового результату і відображення його в обліку.

Документальне оформлення і відображення на рахунках основних операцій з активами, власним капіталом і зобов'язаннями.

Практичне заняття

Визначення кореспонденції рахунків з обліку основних господарських операцій, доходів, витрат і фінансового результату. Наскрізна задача.

Тема 5. Фінансова звітність

Склад і призначення фінансової звітності. Характеристика і порядок складання балансу, звітів про фінансові результати, рух грошових коштів, власний капітал. Примітки до фінансових звітів.

Виправлення помилок та інші зміни у фінансових звітах. Підготовчі роботи перед складанням річного звіту.

Практичне заняття

Заповнення фінансової звітності

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
		денна форма				заочна форма		
		усього	у тому числі			у тому числі		
			лекції	практ.	самост.	лекції	практ.	самост.
МОДУЛЬ 1. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ								
1	Поняття бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс	13	8	2	3	3	1	9
2	Рахунки та подвійний запис	13	6	4	3	2	2	9
3	Документація та інвентаризація	17	6	8	3	0	0	17
4	Облік основних господарських процесів	10	4	2	4	0	0	10
5	Фінансова звітність	7	1	4	2	1	1	5
	Всього за модулем 1	60	25	20	15	6	4	50
	Усього годин	60	25	20	15	6	4	50

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Господарський облік, його суть і значення. Значення і функції, види БО. Види вимірників.	2
2	Організація БО на підприємстві. Управління обліком в Україні	2
3	Предмет і метод бухгалтерського обліку. Поняття предмету, об'єкти бухгалтерського обліку. Метод БО.	2
4	Бухгалтерський баланс. Загальне поняття. Типи господарських операцій і їх вплив на баланс.	2
5	Рахунки БО. Поняття про рахунки, їх види і побудова.	2
6	Синтетичні, аналітичні рахунки і субрахунки.	2
7	План рахунків БО.	2
8	Документування господарських операцій, реєстри і форми БО	2
9	Облікові реєстри. Форми БО.	2
10	Інвентаризація	2
11	Облік постачання сировини і товарів та виробництва продукції	2

12	Оцінка і калькуляція. Облік доходів і витрат. Формування фінансового результату	2
13	Поняття і склад звітності. Баланс. Звіт про фінансові результати.	1
	Разом	25

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Господарський облік, його суть і значення. Значення і функції, види БО. Види вимірників.	1
2	Предмет і метод бухгалтерського обліку. Поняття предмету, об'єкти бухгалтерського обліку. Метод БО.	1
3	Бухгалтерський баланс. Загальне поняття. Типи господарських операцій і їх вплив на баланс.	1
4	Рахунки БО. Поняття про рахунки, їх види і побудова.	1
5	План рахунків БО.	1
6	Поняття і склад звітності. Баланс. Звіт про фінансові результати.	1
	Разом	6

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
1	ПР 1. Бухгалтерський баланс	2
2	ПР 2. Подвійний запис	2
3	ПР 3. Синтетичний і аналітичний облік. Оборотна відомість.	2
4	ПР 4. Заповнення первинних документів	2
5	ПР 5. Ведення рахунків БО.	2
6	ПР 6. Регістри бухгалтерського обліку. Головна книга. Звітність	2
7	Семінар. Основи теорії бухгалтерського обліку	2
8	ПР 7. Наскрізна задача	2
9	ПР 8. Складання фінансової звітності	2
10	Семінар 2. Ведення обліку основних господарських операцій	2
	Разом	20

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
1	ПР 1. Бухгалтерський баланс	1
2	ПР 2. Подвійний запис	1
3	ПР 3. Синтетичний і аналітичний облік. Оборотна відомість.	1
11	ПР 4. Складання фінансової звітності	1
	<i>Разом</i>	<i>4</i>

9. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс	3
2	Тема 2. Рахунки та подвійний запис	3
3	Тема 3. Документація та інвентаризація	3
4	Тема 4. Облік основних господарських процесів	4
5	Тема 5. Фінансова звітність	2
	<i>Разом</i>	<i>15</i>

10. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс	9
2	Тема 2. Рахунки та подвійний запис	9
3	Тема 3. Документація та інвентаризація	17
4	Тема 4. Облік основних господарських процесів	10
5	Тема 5. Фінансова звітність	5
	<i>Разом</i>	<i>50</i>

11. ТЕМИ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наскрізна задача	

12. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

Словесні (бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння здобувач освіти отримує вербальними засобами, тобто через слово.

Наочні – інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно-перцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні - суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій здобувач освіти отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходиться до тих знань, які необхідно засвоїти. Особливість методу в тому, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) бесіда або діалог з аудиторією;

2) створення ситуації пізнавальної новизни;

3) створення ситуації зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо)

4) навчальні дискусії;

5) сократична бесіда;

6) проблемне запитання;

7) аналіз конкретних ситуацій;

8) заняття з використанням техніки зворотного зв'язку;

9) консультація тощо.

13. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю.

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти

з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є тематичний контроль.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік - на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з дисципліни оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання - диференційований залік.

14. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Білгород-Дністровському фаховому коледжі природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій».

Формами семестрової атестації є диференційований залік.

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи та рейтингу з атестації.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом здобувача освіти

Рейтинг здобувача освіти (бали)	Оцінка національна за складання	
	екзаменів, диференційованих заліків	заліків
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
00-59	Незадовільно	Не зараховано

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
Модуль 1				
1.	Лекційні заняття	3	13	39
2.	Практична робота	3	10	30
3.	Модульна контрольна робота	31	1	31
Всього за модулем				100
Підсумковий рейтинговий бал				100

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Підручники та посібники.
2. Конспекти лекцій.
3. Лекції на електронних носіях.
4. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
5. Методичні вказівки до практичних занять.

6. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси – опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

16. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основна література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV зі зм.і доп.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 7.02.2013р. № 73 зі зм.і доп.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інструкція про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291. зі зм.і доп.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року N 291 зі зм.і доп.
5. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч.посібник / [Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін.]; під заг. ред. М. І. Скрипник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2017. – 340 с.
6. Бухгалтерський облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н.В. Гудзь [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 460 с.
7. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.

Додаткова література

1. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.
2. Лень В.С., Глибиленко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика.: навч. посібник для внз / В.С.Лень; М-во освіти і науки України. . - К.: Центр учб. літ., 2019. - 608 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронний журнал «Дебет-Кредит»
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України <https://mof.gov.ua/uk/>
3. Методологічна рада з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України <https://mof.gov.ua/uk/metodologichna-rada-z-buhgalterskogo-obliku-pri-ministerstvi-finansiv-ukraini>
4. Офіційний сайт Національного банку України <https://bank.gov.ua/>
5. Газета «Все про бухгалтерський облік» <https://document.vobu.ua/>